

Ураны эсэргүүцэл Монголд: Андрей Ожаровскийг яагаад саатуулав, цаашид юу болох вэ? Babr-ын онцгой сурвалжлага

Оросын цөмийн физикч Андрей Ожаровскийг Монголд цацрагийн хэмжилт хийсний дараа хоёр хоног саатуулжээ. Түүний илрүүлсэн радио идэвхт бохирдол нь ураны олборлолтын аюулгүй байдлыг нотолж буй **Orano Mining** компанийн байр суурьтай шууд зөрчилдсөн байна. Babr шинжлэх ухаанчтай ярилцаж, түүний баривчилгааны ард хэн байсныг болон ирээдүйд Францын компанийн ураны төслүүдэд юу тохиолдохыг тодрууллаа.

«Би жижигхэн зөрчил гаргасан ч, асар том экологийн гэмт хэргийг илчилсэн. Үүнийг хамгийн их магадлалтайгаар Orano хийсэн».

Наймдугаар сарын 19-нд атомын эрчим хүчний идэвхтэй эсэргүүцэгч Андрей Ожаровский нутгийн байгаль хамгаалагчдын урилгаар Говь цөлд иржээ. Тэнд тэрээр радио идэвхт бохирдлын гурван цэг илрүүлж, энэ тухайгаа олон нийтэд нээлттэй мэдээлсэн байна. Үүний дараахан түүнийг Цагаачлалын албаныхан саатуулж, Чойбалсан дахь Тагнуулын газарт хүргэсэн байна. Шинжлэх ухаанч холбооноос таслагдаж, түүний байршлыг хамтрагчид нь мэдэхгүй байв.

Хоёр хоногийн дараа л Ожаровский суллагдсан бөгөөд хожим нь түүний эсрэг гомдлыг Монголын Цөмийн зохицуулалтын хороо гаргасан гэдгийг өөрөө мэдэгдсэн. Түүнийг “цацрагийн талаар худал мэдээлэл тараасан” гэж буруутгасан ч бодит нотолгоо гаргаж ирээгүй байна.

Энд нөхцөл байдлыг тайлбарлах нь чухал. Монгол Улс 2024 оноос хойш Францын **Orano Mining**-той идэвхтэй хамтран ажиллаж, Зөвч-Овоогийн ордыг боловсруулахад 1.6 тэрбум ам.долларын хөрөнгө оруулах төлөвлөгөөтэй. Засгийн газарт энэ нь зөвхөн хөрөнгө оруулалт төдийгүй Баруунтай “иргэншсэн” хамтын ажиллагаанд бэлэн гэдгээ харуулах имижийн төсөл юм. Иймээс байгаль орчны эрсдэлийн талаархи аливаа мэдэгдэл нь шууд эдийн засгийн бодлого болон олон улсын нэр хүндэд аюул заналхийлэл гэж үзэгдэж байна.

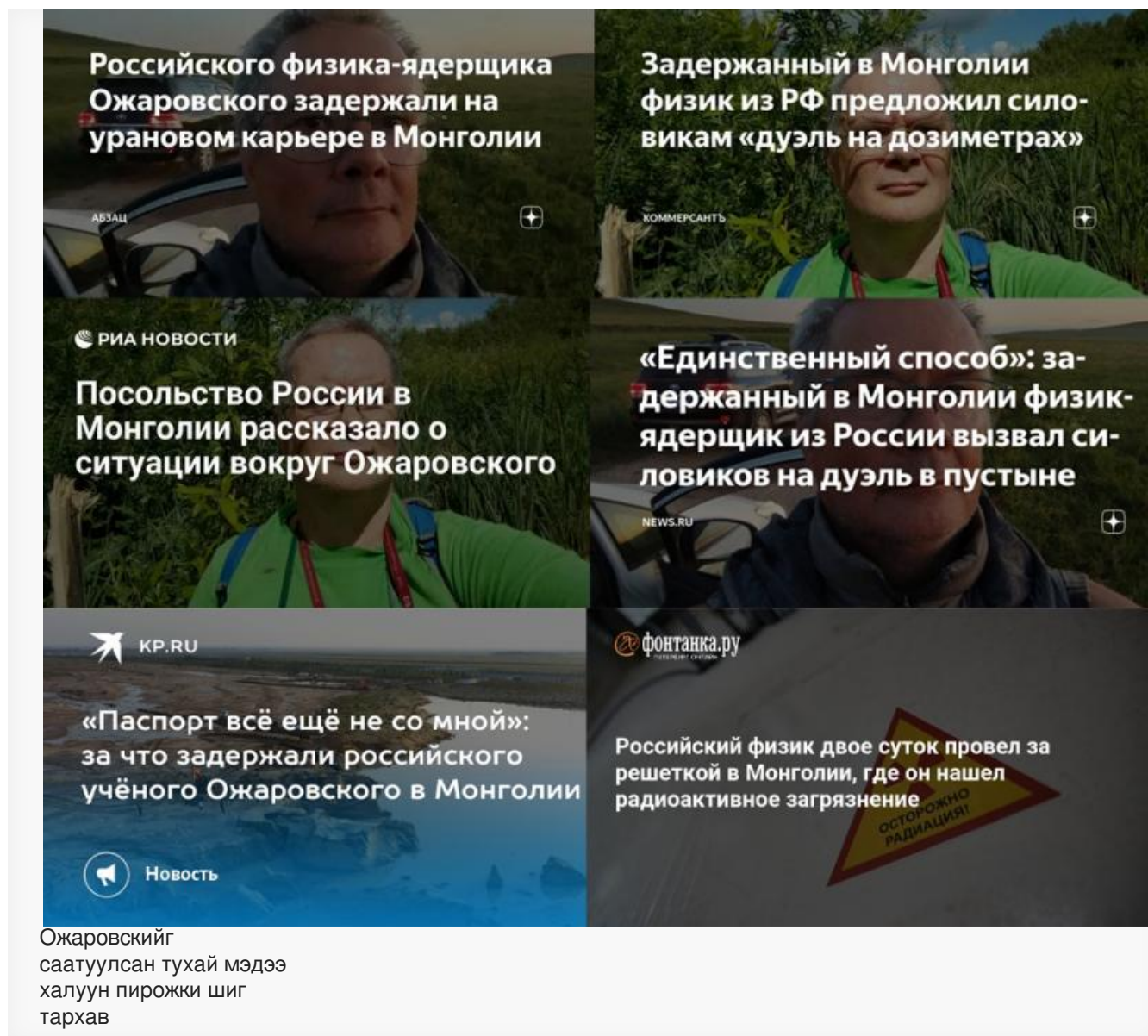
Мөн уншигчдад сануулахад, Ожаровский Монголд ирэхээс ч өмнө ураны олборлолтын эсрэг эсэргүүцлийн жагсаал өрнөж байв. Иргэд Чернобыль, Фүкүшимагийн гамшгийг санан, улс орондоо ийм үр дагавар гарахаас болгоомжилж байна. Тиймээс Засгийн газар олон нийтийн сандралд туйлын эмзэг хандаж, ихэвчлэн “гадаадын өдөөн хатгагчид”-ыг буруутгадаг.

Албан ёсоор Андрей Ожаровский одоогоор сул байгаа боловч түүний хэргийг Улаанбаатар дахь Цагдаагийн ерөнхий газарт шилжүүлжээ. **Түүх дуусаагүй:** аливаа үед “худал мэдээлэл түгээсэн” гэх үндэслэлээр захиргааны эсвэл эрүүгийн хэрэг үүсгэж болзошгүй.

Оросын Элчин сайдын яам болзошгүй зөрчилдөөнөөс зайлсхийж, “стратегийн түншлэл” ба “аюулгүй байдалд заналхийлэл байхгүй” гэсэн байр суурь илэрхийлсэн. Москвагийн хувьд энэ нь ашигтай, учир нь судлаачийг идэвхтэй хамгаалах нь Улаанбаатар болон Паристай мөргөлдөхөд хүргэнэ.

Монголын Засгийн газар цаашид хоёр чиглэлд түлхэц өгнө гэж таамаглаж байна. Нэгдүгээрт, олон нийтийг тайвшруулах. Аль хэдийнэ бэлчээр, худгийн гамма цацрагийн түвшин 0.20 мкЗв-ээс хэтрээгүй гэсэн тоон мэдээлэл гаргажээ. Эдгээр тоо мэдээллийг хэвлэлээр хүчтэй түгээж, аюулгүй байдлын баталгаа болгон ашиглах болно. Хоёрдугаарт, бие даасан судлаачдыг нэр хүндгүй болгох.

Babr-ын сурвалжлагчид Андрей Ожаровскийтой холбогдон хэд хэдэн асуулт тавьж, асуудлыг илүү гүнзгий нээж чадлаа.

– Сайн байна уу, Андрей Вячеславович. Монголын байгаль хамгаалагчид таныг урьж авчирсан зорилго юу байв? Таны үүрэг юу байсан бэ?

– Зорилго нь Францын Orano компанийн Говьд явуулж буй ураны олборлолтын талбайд радио идэвхт бохирдол байгаа эсэхийг шалгах явдал байв. Миний хэрэглэсэн арга бол байгальд хамгийн бүдүүлэг нь: хүхрийн хүчлийг газрын гүнд шахаж ураныг уусгах арга.

ОХУ-ын Курган мужид яг энэ аргыг «Росатом» ашиглаж байгаа. Би тэнд ураны уусмал алдагдсан, бохирдсон талбайнуудаа олж байсан. Тиймээс Монголд ийм зүйл байвал би олох байлаа. Тэгээд ч олсон. Ингэснээр нутгийн байгууллагад газар бохирдсон эсэхийг тогтоох зорилгод нь тусалсан хэрэг. Энэ бол миний хувьд сайн дурын ажил, яг л Орост хийдэгтэй адил юм.

– Тэгвэл таныг “худал мэдээлэл тараасан” гэж буруутгасан. Яагаад баривчилсан бэ?

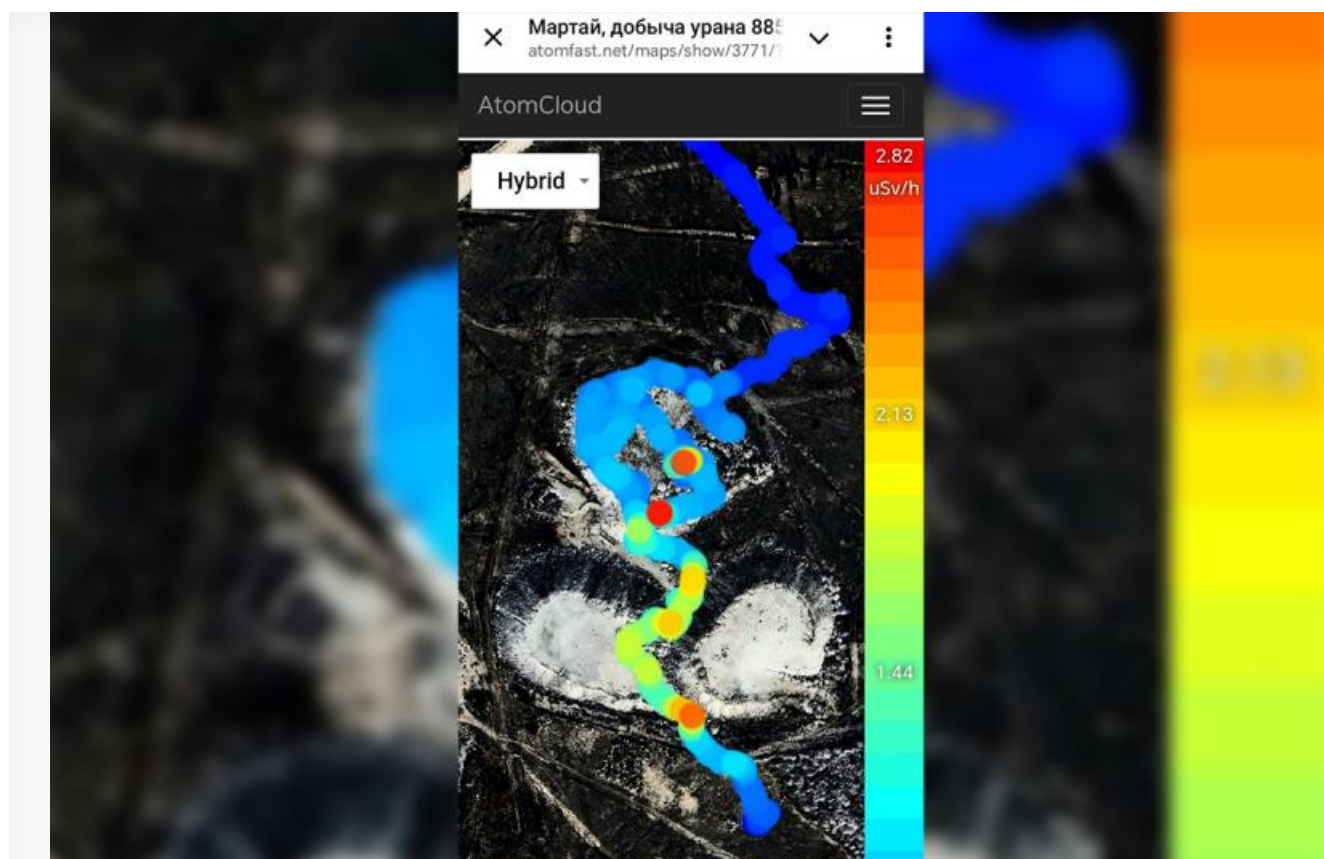
– Цөмийн зохицуулалтын хороо мэдээлэл буруу гэж мэдэгдсэн. Би тэдэнд миний хэмжилтийг өөрсдөө шалгаж үзэхийг санал болгосон. Ингэхийн тулд өөрсдийн хүлээн зөвшөөрдөг багажтайгаар очиж хэмжилтийг давтан

хийх хэрэгтэй. Энэ бол хэвийн практик.

Гэвч би Говьд хэмжилт хийж, радио идэвхт бохирдлын цэгүүдийг илрүүлсэн. Тэд өөрсдөө хэмжилт хийсэн эсэхэд эргэлзээтэй. Иймээс буруутгал үндэслэлгүй харагдаж байна.

Эхэндээ намайг харлуулах оролдлого мэт байсан ч одоо би гэрч болсон, асуудал нь өөр зүгт шилжсэн – бохирдол яг хаанаас гаралтай вэ гэдгийг тогтоох хэрэгтэй болсон. Үүнийг одоо тагнуул, цагдаа шалгаж байна.

Би шударга мөрдөн шалгалтад найдаж байна. Комисс газар дээр нь очиж, миний багажийг шалгаж, үр дүнг батална гэж хүсэж байна. Миний хэмжилтэд эргэлзээгүй итгэлтэй байна.

Монголын зүүн хэсгийн хамгийн том ураны орд Мардайд хийсэн цацрагийн хэмжилт

– **Зарим оросын хэвлэлүүд таныг “Росатомын агент” гэж нэрлэж, Монгол–Францын харилцаанд саад хийж байна гэж бичсэн. Энэ нь хэр үндэслэлтэй вэ?**

– Би ийм цуурхалд ач холбогдол өгмөөргүй байна. Нэг өдөрт хэд хэдэн хэвлэл яг ижил үгтэй нийтлэл гаргасан нь зохиомол мэт харагдсан. Тиймээс би инээгээд өнгөрсөн. Би гадаадад цацрагийн хэмжилт цөөхөн хийсэн, өмнө нь Беларус, Чернобыльд, Казахстаны ураны талбайд хэмжилт хийсэн. Энэ зун л Монголд ирлээ.

– **Монголын иргэд таны тухай мэдээг хэрхэн хүлээж авсан бэ? Одоо засгийн газар асуудлыг хаах боломжтой юу?**

– Миний эсрэг дайралтыг хүмүүс эерэгээр хүлээж авсан. Монголд эрх чөлөө байна. Сошиал сүлжээгээр олон хүн миний талд орсон. Таксид суухад жолооч намайг таньж, гар барьсан. Зарим нь хамт зураг авахуулахыг хүссэн. Энэ бүхнээс харахад Говь дахь ураны асуудлыг нуун дарагдуулах боломжгүй.

– **Таны бодлоор засгийн газар хэмжилт хийхийг зөвшөөрөх болов уу, эсвэл “Москвагийн багшийн**

алдаа” гээд хэрэг замхруулах уу?

– Бид, идэвхтнүүд хэмжилт хийх магадлалыг нэмэгдүүлэхийг зорьж байна. Би наймдугаар сарын 25 хүртэл энд үлдэхээс өөр аргагүй. Паспорт минь буцаагдаагүй. Хэрэв зөвшөөрөл өгвөл үлдэхэд бэлэн. Гэвч надад хоёр буруутгал байна: нэг нь Монголд баталгаажуулаагүй дозиметр хэрэглэсэн явдал, нөгөө нь “худал мэдээлэл түгээсэн” гэх ноцтой зүйл. Миний хэмжилт 2–5 мкЗв/цагын бохирдолтой гурван цэгийг тогтоосон. Энэ үнэн эсэхийг мөрдөн шалгах ёстой.

10

Гадаадын иргэн, харьяатын газрын даргын
2025 оны 05 дугаар сарын 15-ны өдрийн
1226 тушаалын гуравдугаар хавсралт

БАРИМТ БИЧИГ ТҮР ХУРААСАН, БУЦААН ОЛГОСОН ХУУДАС

2025 он 08 сар 19 өдөр

Дугаар

Зорнод ашиг
(үйлдсэн газар)

1. Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.7.2-т заасныг
үндэслэн 02 Улсын иргэн Андрей Игеславерийн 77488718
дугаартай 1 ширхэг паспорт, түүнийг орлох баримт бичгийг зөрчлийг шийдвэрлэх хүртэл
түр хураав.

ХУРААСАН:
Хяналтын улсын байцаагч
Б. Эрдм тугай (Нэр)

ХУРААЛГАСАН:
Гадаадын иргэн (Төлөөлөгч)
Андрей Ожаровский (Нэр)

2. Баримт бичиг буцаан олгосон тухай тэмдэглэл, ... оны ... сарын ...-ны өдөр буцаан
олгов.

БУЦААН ОЛГОСОН:
Хяналтын улсын байцаагч
... (Нэр)

ХҮЛЭЭН АВСАН:
Гадаадын иргэн (Төлөөлөгч)
... (Нэр)

IMMIGRATION AGENCY OF MONGOLIA

Таны телеграм сувагт Говийн ойролцоох мутацийн тухай бичлэг байна. Үүнийг хэн санаачилсан бэ?

– Ураны уурхай орчмын мал, зэрлэг амьтад олноороо үхэж, дотоод эрхтний эмгэгтэй нь илэрсэн. Энэ тухай

нутгийнхан өөрсдөө судалгаа хийж, бичлэг хийсэн. Тэд намайг Монголд урьсан.

– Хэрэв үнэхээр ураны хаягдал Говь болон газрын доорх усыг бохирдуулж байгаа нь батлагдвал Orano-ийн төсөл хаагдах уу?

– Энэ бол хамгийн чухал асуулт. Өмнө нь ч Францын компаниуд авлига өгч байсан нь ил болсон. Orano ч мөн адил Монголын албан тушаалтнуудад **авлига өгсөн** гэж бараг хүлээн зөвшөөрсөн.

Шинжлэх ухаанчийн хэлсэнтэй холбогдуулан тайлбарлая. 2024 онд Францын AREVA S.A., Orano Mining SAS компаниуд Монголд хийсэн сэжигтэй санхүүгийн ажиллагаагаа зохицуулсан. AREVA S.A. 4.8 сая еврогийн торгууль төлөх, Orano Mining 1.5 сая еврогийн өртөгтэй 3 жилийн авлигын эсрэг хөтөлбөр хэрэгжүүлэхээр болсон.

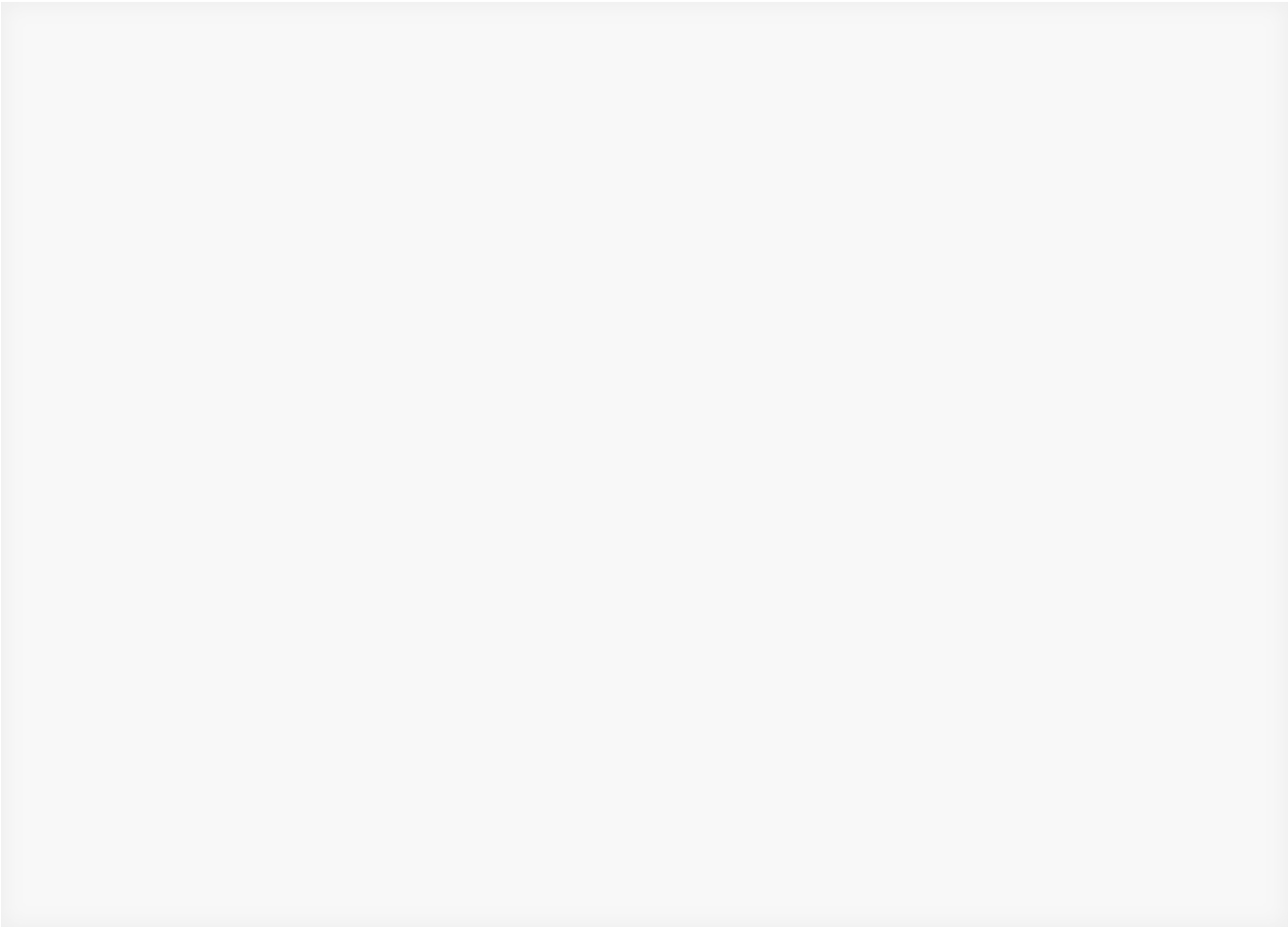
Энэ нь 2013–2017 оны хооронд Eurotradia International дамжуулан 1.275 сая евро төлбөрийг нэр нь үл мэдэгдэх монгол бизнесмэнд өгсөнтэй холбоотой байсан. Мөн 251.6 мянган еврог өөр нэгэн албан тушаалтанд өгсөн нь тогтоогдсон. Гэсэн ч тохиролцоо нь компанийн бурууг албан ёсоор хүлээн зөвшөөрсөн хэрэг биш юм.

Хэрэв цацрагийн бохирдол батлагдвал хамгийн “зөөлөн” хувилбар нь: тэд газар нутгийг нөхөн сэргээх зардлыг гаргаж, бохирдсон хөрсийг цуглуулан хадгалуулах үүрэгтэй болох. Гэхдээ би тэдэнд зориулалтын агуулах харж байгаагүй. Энэ нь аль хэдийн Монголын улс төрийн асуудал болно. Харин миний гар дээр зөвхөн дозиметр бий.

– Орост байгаль орчны идэвхтнүүд дарамтад ордог. Та одоо өөр улсад үүнтэй тулгарлаа. Улсууд хөрөнгө оруулалт, олон улсын гэрээний ашиг сонирхлоо бодоод экологийн аюулыг хүлээн зөвшөөрөхөд бэлэн байдаг болов уу?

– Монголд би тодорхой хэмжээнд хууль зөрчсөн. Гэвч радио идэвхт хэмжилт хийхэд багаж хэрэглэхийг хориглодог нь ойлгомжгүй. Орост дарамт ихэвчлэн улс төрийн шалтгаантай бол энд өөр. Гэсэн ч би жижиг зөрчил гаргасан ч, Orano-ийн хийсэн байж болзошгүй асар том экологийн гэмт хэргийг илчилсэн.

– Баярлалаа.

Сүүлийн үйл явдлуудаас үзэхэд Монголд эсэргүүцэл цаашид үргэлжлэх магадлалтай. Гэвч энэ нь Orano болон Засгийн газрын мэдээллийн кампанит ажлын хүчнээс шалтгаална. Эдийн засаг гадаадын хөрөнгө оруулалтаас ихээхэн хамааралтай учир төр одоогоор нөхцөл байдлыг хяналтдаа байлгаж чадна. Харин Orano Mining-д бол энэ нь нэр хүндэд цохилт боловч сүйрэл биш. Тэд өөрсдийгөө ил тод хэмээн харуулахыг хичээж, технологийн аюулгүй байдлыг сурталчилж, мэргэжилтнүүдийг татан оролцуулж, тайлан гаргах болно. Ожаровскийг тэдний хувьд үл итгэгдэгч эсвэл улс төрийн өдөөн хатгагч болгож харагдуулах нь ашигтай. Францын удирдлага төслийг зогсоохгүй, учир нь их хэмжээний мөнгө, ашиг сонирхол хөндөгдөж байна.

Babr үйл явдлыг цаашид сонирхолтойгоор ажиглах болно.

Өмнө нийтлэгдсэн:

- Монгол дахь уран: Orano ба «Росатом» стратегийн ордуудыг хувааж байна
- Монголын ураны эсэргүүцэл: экологийн хямрал уу, улс төрийн тоглоом уу?
- Монголын ураны эсэргүүцэл: ард түмний дуу хоолой «Росатом», Orano-д хэрхэн нөлөөлөх вэ?

Орос хэл дээрх нийтлэл

Автор: Андрей Шилман © Babr24.com ЭКОНОМИКА И БИЗНЕС, ЭКОЛОГИЯ, СКАНДАЛЫ, МОНГОЛИЯ 👁 200
26.08.2025, 11:55 📄 0

URL: <https://babr24.com/?IDE=281506> Bytes: 12961 / 11467 Версия для печати

👍 Пореккомендовать текст

Поделиться в соцсетях:

Также читайте эксклюзивную информацию в соцсетях:
- [Телеграм](#)

- [Джем](#)
- [ВКонтакте](#)

Связаться с редакцией Бабра в Монголии:
bur.babr@gmail.com

Автор текста: **Андрей
Шилман.**

НАПИСАТЬ ГЛАВРЕДУ:

Телеграм: [@babr24_link_bot](#)
Эл.почта: newsbabr@gmail.com

ЗАКАЗАТЬ РАССЛЕДОВАНИЕ:

эл.почта: bratska.net.net@gmail.com

КОНТАКТЫ

Бурятия и Монголия: Станислав Цырь
Телеграм: [@bur24_link_bot](#)
эл.почта: bur.babr@gmail.com

Иркутск: Анастасия Суворова
Телеграм: [@irk24_link_bot](#)
эл.почта: irkbabr24@gmail.com

Красноярск: Ирина Манская
Телеграм: [@kras24_link_bot](#)
эл.почта: krasyar.babr@gmail.com

Новосибирск: Алина Обская
Телеграм: [@nsk24_link_bot](#)
эл.почта: nsk.babr@gmail.com

Томск: Николай Ушайкин
Телеграм: [@tomsk24_link_bot](#)
эл.почта: tomsk.babr@gmail.com

[Прислать свою новость](#)

ЗАКАЗАТЬ РАЗМЕЩЕНИЕ:

Рекламная группа "Экватор"
Телеграм: [@babrobot_bot](#)
эл.почта: equatoria@gmail.com

СТРАТЕГИЧЕСКОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО:

эл.почта: babrmarket@gmail.com

[Подробнее о размещении](#)

[Отказ от ответственности](#)

[Правила перепечаток](#)

[Соглашение о франчайзинге](#)

[Что такое Бабр24](#)

[Вакансии](#)

[Статистика сайта](#)

[Архив](#)

[Календарь](#)

[Зеркала сайта](#)